

Noter til

Henry Ussing: Obligationsretten

Almindelig del - 4. udgave

AKADEMISK FORLAG

1966

Ad Almindelig Del p. 1

OBLIGATIONSRETEN

Læren om de retsbeskyttede fordringer.

- I. Fordringsrettens *begreb*, Alm. Del § 1
- II. Fordringsrettighedens *stiftelse*
 - A. Løfter (herunder kvasiløfter): Aftaler
 - B. Skadegørende adfærd (samt ugrundet berigelse): Erstatningsretten
- III. Fordringsrettens *indhold*
(delvis: Aftaler, nl. med hensyn til fortolkning og udfyldning, betingelser og forudsætninger, se Alm. Del p. 9).
 - A. Rigtig ydelse, Alm. Del §§ 4–7
 - B. Ikke-opfyldelse, Alm. Del §§ 8–19
 - 1. Misligholdelse, Alm. Del §§ 9–18
 - 2. Fordringshavermora, Alm. Del § 19
 - 3. »Kreditorrisiko«, Alm. Del § 8, VI
- IV. *Personskifte* Alm. Del §§ 20–33
 - A. Kreditorskifte §§ 21–32
 - B. Debitorskifte § 33
- V. Fordringsrettighedens *ophør*, Alm. Del §§ 34–46
- VI. Fordringsrettighedens *retsbeskyttelse*
(A. overfor debitor: se III B 1 = misligholdelse)
B. overfor tredjemand, Alm. Del § 47

Ad Almindelig Del p. 11–12

SOLIDARISKE SKYLDFORHOLD

- 1. Det er ikke en betingelse, at kreditor kan kræve *hele* ydelsen af hver debitor.
Heraf følger, at det ikke er en betingelse, at een debtors fulde erlæggelse *påvirker* de øvrige debtors forpligtelse, endsige at een debtors fulde erlæggelse *frigør* de andre.
- 2. Det er ikke en betingelse, at debitorerne har forpligtet sig til at erlægge ydelser af samme art (eks.: selvskyldnerkaution for arbejdsforpligtelse, se p. 11).
- 3. Det er ikke en betingelse, at debitorerne hæfter på lige fod.

Ad Almindelig Del p. 15–16

Spørgsmålet om, hvorvidt een af flere solidariske debitors forpligtelse er ugyldig eller ophørt, afgøres efter dansk rets almindelige regler om ugyldighed (Aftl. Kap. III) og ophør (Alm. Del §§ 34–46).

Det her og i § 45 rejste spørgsmål er derfor alene: Vil det forhold, at een debitors forpligtelse er ugyldig (§ 3, III) eller ophørt (§45), *påvirke* den eller de andre debitors forpligtelse(r). Dette er et spørgsmål om *urigtige, respektive bristende forudsætninger*.

I tilfælde af forudsætnings relevans må den eller de andre debitorer kunne kræve deres hæftelse nedsat med *enten*

- a. det beløb, der ville være faldet den (eller de) ugyldigt forpligtede *til last eller*
- b. det beløb, der ved endelig gennemført regres ville være *kommet ind fra* den (eller de) ugyldigt forpligtede.

	K	12.000,–	
A		B	C

Eks. 1. A ugyldigt forpligtet. K *i ond tro* med hensyn til A's forpligtelse.
 $B + C = 8.000,–$.

Eks. 2. A ugyldigt forpligtet *og* insolvent. K *i ond tro* med hensyn til A's forpligtelse.
ad a. $B + C = 8.000,–$
ad b. $B + C = 12.000,–$

Efter ordlyden af Alm. Dels 4. udg. p. 16 midten at dømme foretrækkes løsning b. Konflikten står her mellem forudsætningen om forpligtelsens gyldighed, som den ondtroende K skal bære tabet ved, og forudsætningen om solvens, som de øvrige debitorer skal bære risikoen for. Til fordel for løsning b taler, at debitorerne herved bliver stillet, som om den ugyldigt forpligtede havde været bundet. Resultatet stemmer med løsningerne af eks. 1 og eks. 3.

Eks. 3. A ugyldigt forpligtet. B insolvent. K *i ond tro* med hensyn til A's forpligtelse.
 $C = 6.000,–$

ad eks. 1–3 incl: Hovedsynspunktet må være, at den eller de gyldigt forpligtede skal stilles, som om den ugyldigt forpligtede havde været gyldigt forpligtet.

Ad Almindelig Del p. 23–24

AKCESSORISKE PLIGTER

1. Formålet er ikke at hidføre rigtig ydelse men at beskytte medkontrahtenten, jvf. Kbl. § 35 (salgspligt).
2. Pligter af denne art påhviler fortrinsvis begge parter i kontraktsforholdet, jvf. Kbl. § 55 (der henviser til Kbl. § 34 og § 35), jvf. også Gbl. § 62, stk. 1. 2. pkt. (se p. 73–74) sammenholdt med Gbl. § 6, stk. 2 (p. 197).
3. Der er ikke givet almindelige lovregler herom. Derimod findes der specielle regler, som Kbl. §§ 33–35, Kmsl. §§ 46–48, Gbl. § 62, stk. 1. 2. pkt. og § 6, stk. 2.
4. Jo mere omfattende og langvarige kontraktsforhold, jo videregående er de akcessoriske pligter. Også iøvrigt går tendensen i udvidende retning, jvf. Alm Del p. 24.
5. Pligterne kan efter omstændighederne række udover kontraktsforholdets ophør, jvf. som eksempel Kmsl. § 48.
6. Hovedretsvirkningen ved overtrædelse af den akcessoriske forpligtelse er erstatning, jvf. Alm. Del p. 24. Også andre retsvirkninger kan tænkes, se som eksempler Alm. Del p. 81 foroven (ret til at holde egen ydelse tilbage) og p. 86 forneden (hæveadgang).

Ad Almindelig Del p. 33

Ad Gbl. § 7. BETALING EFTER FORFALDS DAG

A. *Misligholdelse*

1. Kursen steget: *betalingsdagens* højere kurs
2. Kursen faldet: *betalingsdagens* lavere kurs + erstatning for det lidte tab, jvf. Gbl. § 7, stk. 2.

B. *Fordringshavermora*

1. Kursen steget: *betalingsdagens* højere kurs. Debitor kunne have deponeret eller indkøbt fremmed valuta.
2. Kursen faldet: *betalingsdagens* lavere kurs. Ingen erstatning, jvf. Gbl. § 7, stk. 3.

Bemærk, at Gbl. § 7 i alle fire situationer tager betalingsdagen, d.v.s. den dag, da betaling faktisk finder sted, som udgangspunkt for værdiberegningen.

Ad Almindelig Del p. 53–54

UMULIGHED

Umulighed er ingen mislighedsform men en misligholdelsesårsag, der på samme måde om andre misligholdelsesårsager (som f.eks. pengemangel) kan medføre misligholdelse i enhver af de traditionelle former (ikke-erlæggelse, mangler og vanhjemmel).

Dette udelukker ikke, at umulighed som misligholdelsesårsag dog har selvstændig retlig relevans, nemlig ved at udelukke dom til naturalopfyldelse (p. 62), se iøvrigt p. 49, p. 84 og p. 93 om andre særregler for umulighed.

Der opstilles for umulighed følgende sondringer:

objektiv – subjektiv (p. 53, jvf. p. 119 og 132–135)

oprindelig – efterfølgende (jvf. Alm. Del §§ 12 og 13)

endelig – midlertidig (jvf. Alm. Del p. 64 forneden)

bogstavelig – »vanskeligt overvindelige hindringer« (jvf. Alm. Del p. 62 sammenholdt med p. 65–70).

Ad Almindelig Del p. 97

Bemærk, at afsnittet b. kun omhandler de tilfælde, hvor aftalen undtagelsesvis kan hæves af den erlæggende efter overgivelsen, jvf. Alm. Del p. 95–97.

1. Modtageren i culpa (d.v.s. i ond tro med hensyn til den hævebegrundende misligholdelse): Erlæggeren kan kræve erstatning.
2. Modtageren ikke i culpa (d.v.s. modtageren er i god tro med hensyn til den hævebegrundende misligholdelse):
 - a. *Forbrug og afhændelse:*
Lassen og A. Vinding Kruse: værdikrav
Ussing: (formentlig) berigelseskrav
 - b. *Hændelig undergang:*
Den erlæggende har *intet krav*, medmindre ydelsen var forsikret. I andre tilfælde kan man ikke hæve, men må henvises til at fastholde kontrakten.

Ad Almindelig Del p. 101–102

Problem: Kan *modtageren* af en efter sin beskaffenhed utilbagegivelig ydelse hæve efter modtagelsen?

Hæveadgangen medfører, at medkontrahenten taber retten til modpræstationen, og at den modtagne ydelse taber sin retsgrund, se p. 101 b, og definitionen p. 82 (»ophævelse ex tunc«).

Ussings bærende tanke er i denne forbindelse (ligesom ved det tilsvarende spørgsmål under F, se f.eks. p. 99, 2. afsnit og p. 100, 3. afsnit), at den besværlige og bekostelige hæveadgang (syn og skøn) kan undværes, *dersom den ikke-misligholdende part kan værnes tilstrækkeligt gennem en af de andre misligholdelsesbeføjelser*.

1. Hvis modtageren kan kræve positiv opfyldelsesinteresse, frakendes han retten til at hæve.
2. Hvis den modtagne ydelse er vedvarende, kan modtageren i almindelighed værnes ved, at han får ret til at hæve for *fremtiden* samt kræve forholdsmæssigt afslag i egen ydelse for den forløbne tid.

Modifikation: Mhjl. § 22, jvf. § 20, nr. 3, hvor arbejdsgiveren ikke kan kræve forholdsmæssigt afslag for den forløbne tid. Reglen er begrundet i en social rimelighedsbetragtning: Medhjælperens løn skal stort set dække hans leveomkostninger, og han ville derfor blive alt for ugunstigt stillet, dersom han skulle tåle et forholdsmæssigt afslag for den forløbne tid.

3. Dersom den modtagne ydelse *ikke* er en vedvarende ydelse, er der større trang til hævebeføjelsen, i alt fald ved ikke-erlæggelse, hvor modtageren ikke kan værnes med forholdsmæssigt afslag.

Derimod har modtageren jo ret til denne beføjelse ved mangler, hvilket medfører, at Ussing som hovedregel nægter at indrømme hæveadgangen for modtageren ved mangler.

U. 1.: svig.

U. 2.: det modtagne kan aldeles ikke tjene modtagerens interesser.

Ad Almindelig Del p. 104

K's adgang til at kræve forholdsmæssigt afslag i egen ydelse.

Bet. 1.: At misligholdelsen forringer modydelsens værdi, og at det ikke drejer sig om en bagatel.

Bet. 2.: At forringelsen kan udregnes forholdsmæssigt, hvilket den som hovedregel ikke kan ved ikke-erlæggelse (thi der er her intet at sætte forsinkelsen i forhold til).

Bet. 3.: At ydelsen er delelig, d.v.s., at den kan opspaltes i en række ydelser, der kun *kvantitativt* adskiller sig fra den samlede ydelse.

Ad Almindelig Del p. 106

Positiv opfyldelsesinteresse: Erstatning for det tab *misligholdelsen* har medført (stiller økonomisk den berettigede, som om aftalen var blevet behørig opfyldt jvf. Kbl. § 25. Iflg. A. Vinding Kruse: Misligholdelse af ejendoms køb p. 15 ff, bør dette sidste dog kun opfattes som en regel af vejledende karakter).

Negativ kontraktsinteresse: Erstatning for det tab, kontraheringen har medført, (stiller økonomisk den berettigede, som om aftalen ikke var indgået, jvf. M.L. § 44. Iflg. A. Vinding Kruse: Misligholdelse af ejendoms køb, p. 15 ff, bør dette sidste dog kun opfattes som en regel af vejledende karakter).

Ad Almindelig Del p. 109

SONDRINGEN efterfølgende – oprindelige opfyldelseshindringer.

§ 12. III–VI omhandler kun efterfølgende opfyldelseshindringer.

§ 12. VII omhandler begge grupper.

§ 13. omhandler kun oprindelige opfyldelseshindringer.

Ansvarsreglernes funktion er forskellig i de to grupper. Ved efterfølgende opfyldelseshindringer skal reglerne tilskynde løftegiveren til at holde, hvad han allerede har lovet. Ved oprindelige opfyldelseshindringer er ansvarsreglerne motiveret med, at de skal tvinge løftegiveren til at undersøge sin opfyldelsesmulighed, d.v.s., at ansvarsreglen skal tvinge ham til ikke at love mere, end han kan holde.

Under efterfølgende opfyldelseshindringer medtages også hindringer, der forelå allerede ved kontraheringen, men som debitor er pligtig at overvinde, thi ansvarsreglens funktion er i disse tilfælde den samme som ved efterfølgende opfyldelseshindringer. Jvf. iøvrigt overskriften til § 13 samt p. 37 forinden.

Under oprindelige opfyldelseshindringer behandles også de efter kontraheringen indtrådte, der allerede ved kontraheringen lod sig forudse, jvf.

p. 132 forneden. Ansvarsreglen har her samme funktion som ved oprindelige opfyldelseshindringer.

Under efterfølgende opfyldelseshindringer sondres mellem species, genus og penge, idet der er trang til strengere ansvar ved genus- og pengeforpligtelser, hvor skyldnerens forpligtelse rækker videre end ved species, jvf. p. 122 og U.1928 p. 796.

Ved oprindelige opfyldelseshindringer sondres mellem misligholdelsesformerne (ikke-erlæggelse, mangler og vanhjemmel), idet pligten til undersøgelse af opfyldelsesmuligheden varierer, eftersom der er tale om den ene eller den anden misligholdelsesform.

Ad Almindelig Del § 12 III–VII

K's adgang til positiv opfyldelsesinteresse ved efterfølgende opfyldelseshindringer.

I. *Species*:

A. egen culpa: culpareglen med kontraktsudvidelser (herunder omvendt bevisbyrde).

B. andres culpa:

1. folks fejl: D.L. 3–19–2 med kontraktsudvidelser, jvf. V, 1.

2. legale repræsentanters fejl: som for egne fejl, jvf. V, 2.

C. helt uden culpa:

1. utilregnelig uvidenhed: VI A.

2. casus mixtus cum culpa: VI B.

3. pengemangel: VII A.

4. nødret: VII B.

÷ 5. subjektiv umulighed.

÷ 6. vanhjemmel.

÷ 7. vis major.

II. *Genus*:

A. bortset fra artshindring: ubetinget ansvar, jvf. VI E.

B. artshindring:

1. mindst ansvar i samme omfang som ved species.

2. herudover:

a. uheldigt valg af opfyldelsesforanstaltninger, jvf. VI E, 1, jvf. U.1916, 598 H.

b. ikke kvalificeret-ekstraordinære omstændigheder, jvf. VI E, 2, jvf. U.1928, 796 Ø.L.

»Individuelle forhold hos skyldneren«, jvf. VI E, sml. p. 135 med N.R.t. 1922. 31.

III. *Penge:*

A. Mindst i samme omfang som ved genus.

B. Herudover: morarente, jvf. Gbl. § 62.

Ad Almindelig Del p. 130

LASSENS EKSEMPLER.

Ad eks. 1:

Ved at begrænse ansvarsfriheden til tilfælde, hvor der ikke af B. beregnes fortjeneste, opnår Ussing at kunne begrunde ansvarsfriheden med, at der ikke er tale om avance og dermed ej heller om indregning af risikopræmie, jfr. Alm. Del p. 130 foroven.

Ad eks. 2:

Ansvarsfriheden begrundes her iflg. Ussing med, at medejerne har købt i forening og derfor er lige nære til at bære risikoen for den manglende adkomst, hvorved resultatet bliver foreneligt med Ussings forudsætnings-synsvinkel, jfr. p. 127 og ligeledes foreneligt med de p. 129 sidste afsnit nævnte argumenter for gennemførelsen af det strenge vanhjemmelsansvar.

Ad eks. 3:

Ved køb på tvangsauktion ifalder rekvirenten ubetinget ansvar efter § 59 i tilfælde af fejl ved auktionsgrundlaget. Derimod ifalder rekvirenten ikke det strenge ansvar i tilfælde af adkomstmangel hos *rekvisitus*, jfr. Fogedret p. 158.

Dette begrundes af Ussing, ikke med kendelig uvished (jfr. Lassen), men med, at tvangsauktionsinstituttet i nogen grad vil miste praktisk betydning, dersom rekvirenterne måtte være forberedt på at ifalde ansvar uden culpa.

Ad eks. 1–3:

Uanset ansvarsfrihed kan kreditor i alle 3 tilfælde *hæve* på grund af misligholdelsen.

Ad Almindelig Del p. 167–179

Alm. Del § 18:

I. *Løspørkøbers insolvens*

Kbl. §§ 39–41

a. *Betingelser:*

At de i § 39 nævnte omstændigheder indtræder efter køkets afslutning eller købers formueforhold iøvrigt viser sig at være sådanne, at køberen må antages at ville være ude af stand til at betale købesummen til forfaldstid.

b. At der ikke stilles betryggende sikkerhed, d.v.s. dels værdimæssigt tilstrækkelig og dels uafkræftelig.

c. At salgsgenstanden ikke er fysisk overgivet til køber eller købers repræsentant.

d. *Særlige betingelser for at købet kan hæves:*

Tiden for leveringen skal være kommet (begrebet omfatter såvel sælgers forfaldstid som hans frigørelsestid).

Køberen eller boet skal have undladt at stille betryggende sikkerhed, efter at sælgeren har opfordret hertil.

Beføjelser:

1. Holde salgsgenstanden tilbage.

2. Hindre overgivelse (»standse«).

3. Hæve.

Mærk de særlige betingelser herfor ovenfor under d.

Mærk: Hvis købers forfaldstid er indtrådt og den oversiddes, er køber i *aktuel* misligholdelse og sælgeren kan da, selv om tiden for leveringen ikke måtte være kommet (jfr. Kbl. § 39) hæve efter Kbl. § 28.

Mærk: Kbl. § 40, som kun omhandler købers *konkurs*, giver sælger ret til at hæve, selv om tiden for leveringen ikke er kommet, nemlig hvis boet på opfordring ikke inden den i § 40 nævnte frist erklærer at ville indtræde i købet.

II. *Andre skyldners insolvens:*

Problemet er her, om Kbl. § 39 kan anvendes analogt.

De almindelige betingelser for analogi:

1. Der skal være tale om et ulovbestemt område.

2. Det kræves, at der foreligger en årsagernes lighed.

ad 1.

a. Udenfor konkurs: ja.

b. I konkurs:

1. Ret til at holde ydelsen tilbage: ja.

2. Ret til at hindre overgivelse: ja.

3. Ret til at hæve: nej – her fortrænges analogien af K.L. § 16.

ad 2.

Se her p. 169.

I Kbl. § 39's situation har sælgeren penge *til gode*. Arsagernes lighed foreligger derfor kun, hvor en fordringshaver har penge eller generisk bestemte ydelser *til gode*. Den reale baggrund er, at medkontrahenten i sådanne tilfælde ikke er beskyttet overfor den insolventes kreditorer. Følgelig må § 39's analogi være udelukket i alle tilfælde, hvor den insolvente skyldner skal erlægge en individuelt bestemt ydelse, iflg. Ussing i hvert fald hvis Mdkh's ret tillige har et bevismæssigt klart grundlag.

På løfter om personligt arbejde, der ikke kræver anvendelse af formuegenstande i større omfang, må reglen derfor være udelukket, jfr. K.L. § 5.

III. Debtors *konkurs*, jfr. til det følgende p. 92–94 og p. 95–102. *Mærk*: § 16 går først og fremmest ud på at give fallentens medkontrahent en udvidet beskyttelse.

Fallentens medkontrahent får adgang til at hæve kontrakten på grund af konkursen allerede før der foreligger aktuel misligholdelse.

§ 16 omhandler ikke beføjelserne: tilbageholdelse af egen ydelse og standsningsretten (hindre ydelsens overgivelse).

Løsesælgeren kan påberåbe sig Kbl. § 39, andre skyldnere kan påberåbe sig dennes analogi, jfr. p. 168 foroven og 169 midt.

Konkurslovens § 16 p. 168–176:

A. p. 168–176: boets valgfri indtræden.

B. p. 176–178: boet indtræder pligtmæssigt.

C. p. 178: boet kan ikke indtræde i kontrakten.

ad A. 1. *Medkontrahentens (i forhold til stillingen udenfor konkurs) udvidede hæveadgang.*

a. (p. 168). *Hverken medkontrahenten eller fallenten har erlagt.*

Medkontrahenten kan hæve, hvis boet ikke indtræder rettidigt, d.v.s. snarest muligt og senest inden 3 uger efter opfordring eller hvis tiden for ydelsen kommer forinden, da til dette tidspunkt.

Tiden for ydelsen omfatter dels medkontrahentens

forfaldstid og frigørelsestid, dels boets forfaldstid (jfr. Kbl. § 40: »tiden for leveringen eller betalingen«).

- b. (p. 169). *Medkontrahenten har erlagt delvis* (K.L. § 16, nr. 2) *eller helt* (K.L. § 16, nr. 3) før konkursens begyndelse, *men har intet modtaget fra fallenten:*

Medkontrahenten kan hæve under samme betingelser som ovenfor under a nævnt, *hvis* han har taget et gyldigt ejendomsforbehold, jfr. K.L. § 16, nr. 2, jfr. Kbl. § 28, stk. 2.

Mærk, at domspraksis, trods ligestillingen mellem ejendomsforbeholdet inter partes og ejendomsforbeholdet i forhold til medkontrahentens kreditorer, stiller større krav til anerkendelse af ejendomsforbeholdet i sidstnævnte tilfælde, jfr. U. 1930 p. 123, U. 1937 p. 137 og U. 1961 p. 148. Se Alm. Del p. 170 samt p. 174 forneden og 175 foroven.

For den situation at den erlagte ydelse ikke kan gives tilbage, findes der ikke særlige regler i K.L. § 16, jfr. §'s nr. 2: »— for så vidt det endnu findes i boet«.

Der henvises derfor, jfr. p. 171 foroven, til de almindelige regler, d.v.s. de udenfor konkurs gældende regler, se herom Alm. Del p. 97–100 (p. 97 om »konkret utilbagegivelighed«, p. 98–100 om ydelser, der efter deres *beskaffenhed* ikke kan gives tilbage).

Dersom det er fallentens handlinger, der er årsag til, at ydelsen ikke kan gives tilbage, er kravet et simpelt værdikrav. Dersom det er boet, der har forbrugt ydelsen eller på anden måde er årsag til, at ydelsen ikke kan gives tilbage, er kravet et massekrav, jfr. p. 171 (jfr. p. 173 foroven om boets retsstridige tilegnelse af en ydelse, der efter sin beskaffenhed ikke kan gives tilbage).

- c. (p. 171). *Medkontrahenten har erlagt helt eller delvis* før konkursen, *fallenten har før konkursen erlagt delvis.*

Betingelserne under a og b skal være opfyldt, for at medkontrahenten kan hæve. Yderligere betingelse: at medkontrahenten holder boet skadesløst for den af fallenten delvis erlagte ydelse.

Den sidstnævnte betingelse indeholder en dobbelt afvigelse fra de almindelige regler, d.v.s. de p. 100–102 nævnte regler samt K.L. § 15.

Udvidelse: Medkontrahenten kan hæve kontrakten, selv om han ikke kan tilbagelevere selve delydelsen, han har modtaget. § 16, nr. 2, in fine er derfor en undtagelse fra den p. 100 nævnte hovedregel.

Indsnævring: Beløbet skal betales effektivt. Medkontrahenten kan ikke modregne med sit erstatningskrav for misligholdelse af kontrakten, cfr. K.L. § 15.

d. Medkontrahenten erlægger *efter* konkursen.

α Løsprekøbers konkurs, Kbl. § 41.

Medkontrahenten kan hæve, hvis boet ikke straks indtræder og betaler købesummen eller stiller sikkerhed for dens betaling til forfaldstid.

Medkontrahentens hæveadgang er *udvidet* i forhold til § 16, jfr. Kbl. § 40.

1.° Boet har ikke fristen efter Kbl. § 40, og K.L. § 16.

2.° Medkontrahenten kan hæve, selv om der ikke er taget ejendomsforbehold, cfr. K.L. § 16, nr. 2.

3.° Kbl. § 41 hjemler sælgeren ret til at kræve sikkerhedsstillelse, cfr. Kbl. § 40 og K.L. § 16.

β Andre gensidigt bebyrdende kontrakter (end løsprekøb).

Problem: Kan Kbl. § 41 anvendes analogt?

Ja, bortset fra reglen om sikkerhedsstillelse.

2. *Adgangen til at kræve opfyldelse in natura (p. 173).*

Dette spørgsmål behandles i de tilfælde, hvor boet *ikke* indtræder.

a. Kan medkontrahenten kræve naturalopfyldelse af boet?

H: nej, jfr. K.L. § 13.

Undt.: prioritetsbeskyttelse opnået før konkursen, jfr. K.L. § 6.
§ 13 og § 6 fraviges ikke ved § 16.

b. Kan medkontrahenten *påtvinge* boet naturalopfyldelse?

H: nej.

Undt.: medkontrahenten skal yde penge.

3. *Boets beføjelser (p. 174):*

Hovedsynspunktet bag § 16, jfr. p. 168 forneden og p. 175 forneden er at *beskytte fallentens medkontrahent* – ikke at give boet nogen bedre ret end skyldneren ville have haft udenfor konkurs.

1.° Boet kan dog afvise naturalopfyldelse (af andet end penge) jfr. ovenfor under 2.

2.° Boet får derimod ingen udvidet hæveadgang, d.v.s., at boet ikke kan hæve, dersom fallenten ikke havde kunnet gøre det udenfor konkurs. Ligeledes giver § 16 ikke boet nogen særlig ret til at indtræde i gensidigt bebyrdende kontrakter.

4. *Medkontrahentens adgang til positiv opfyldelsesinteresse.*

Misligholdelsesårsagen er pengemangel jfr. p. 124, som altid danner ansvarsgrundlag. Erstatningskravet er et simpelt konkurskrav, bortset fra de tilfælde hvor boet har handlet retsstridigt.

Slutningsordene i K.L. § 16: »– det tab, han lider ved at kontrakten ikke opfyldes« medfører, at boet ikke behøver at respektere vedtagelser om erstatningens størrelse, jfr. om pønalt stipulation p. 166.

5. *§ 16's område.*

Ussing diskuterer her, om § 16 er uanvendelig, når medkontrahenten har beskyttelse overfor konkursboet, jfr. K.L. § 6.

Lassen hyldede denne antagelse, idet han opfattede ordet »opfyldte« i § 16 i begyndelsen som: *retlig* opfyldte. Ussing tager afstand fra denne lære, fordi den berører medkontrahenten den beskyttelse, som § 16 netop tilsigter at give ham, jfr. p. 175 forneden. Medkontrahenten kan således benytte § 16, selv om han har omsætningsbeskyttelse, jfr. § 6. Betydning: Hvis købet ikke er videre fordelagtigt, kan køber i almindelighed ikke stå sig ved at skulle procedere mod boet for at få salgsstanden udleveret.

Er der tale om bestillingskøb og genstanden ikke er færdiggjort, kan køber være interesseret i at opnå boets erklæring om, hvorvidt genstanden vil blive færdiggjort af boet.

Endelig kan køber have brug for salgsgenstanden straks på leverings-
tidspunktet, i hvilket tilfælde han er interesseret i at opnå erklæring
efter § 16.

Ad Almindelig Del p. 176–178

Betingelser for anvendelse af K.L. § 17:

1. *Lejers konkurs* (ved udlejers konkurs: K.L. § 16, sammenlign om ud-
lejerens insolvens p. 168).
2. Leje af *urørlige* ting.
3. Lejemålet tiltrådt *før* konkursen.
4. *Ikke afvigende* bestemmelser i kontrakten, jfr. K.L. § 17, stk. 1.

Betingelser for anvendelse af Mhjl. § 29 og dennes analogi. (Faste tjene- steforhold).

1. *Arbejdsgivers konkurs* (ved medhjælperes konkurs sker der ingen ind-
træden).
2. Medhjælper og lignende *faste* tjenesteforhold.
3. Tiltrådt *før* konkursen.
4. Reglen er *præceptiv*, for så vidt angår arbejdsforhold, der omfattes af
Mhjl., hvis forholdet tiltrædes af medhjælperen inden dennes fyldte
attende år.

Udlejerens krav:

1. på leje fra tiden *før* konkursen: *privilegeret* jfr. K.L. § 33, stk. 2, a.
2. på leje fra tiden *efter* konkursen, indtil lovlig opsigelse: *privilegeret* (iflg.
praksis).
3. på erstatning for afbrydelse i utide: *simpelt krav*.

Den tjenendes krav:

1. for løn og kostpenge fra tiden *før* konkursen: *privilegeret* jfr. K.L. § 33,
stk. 2, f.
2. for løn og kostpenge *efter* konkursen indtil lovlig opsigelse: *massekrav*
jfr. Mhjl. § 30.
3. erstatning for afbrydelse i utide *kan ikke kræves*.

Ad Almindelig Del p. 211 ff

Gbl. § 29.

A. Direkte:

1. Overdragelse til eje eller pant (og udlæg, jvf. Rpl. § 531, stk. 2 og
arrest, jvf. Rpl. § 616).

2. af simple gældsbreve.
3. betalingen.

B. *Analogt:*

1. al anden overførelse
undt.: konkurs, se K.L. § 2.
2. alle andre simple fordringer (når andet ikke følger af disses særlige bestemmelser).
3. alle andre transaktioner D og K imellem såvel betalingslignende (som f.eks. modregning) som andre (som f.eks. eftergivelse).

Ad Almindelig Del p. 233

Ad entreprisekontrakter

Ved en kollision mellem flere *vedkommende* transporter er der ingen specielle regler. Gbl. § 31, stk. 2 finder derfor analog anvendelse, medmindre der i entreprisekontrakten er indsat *ligedelingsnorm*. En sådan er transporthaveren pligtig at respektere, jfr. Gbl. § 27 analogt, jfr. U. 59.824.

Ved kollision mellem en *vedkommende* og en *tidligere denuntieret uvedkommende* transport, må den uvedkommende på trods af princippet i Gbl. § 31, stk. 2, rykke for den vedkommende, hvis der er fare for entreprisens gennemførelse.

Iflg. »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer 1951« § 23 er uvedkommende transport forbudt (medmindre andet er særlig bestemt). Hvor »Almindelige betingelser for arbejder og leverancer 1951« er vedhæftet entreprisekontrakten, kan bygherren derfor nægte at honorere uvedkommende transporter, jfr. Gbl. § 27 analogt, *selv om* der ikke er risiko for entreprisens gennemførelse. Herved slipper bygherren for at skønne galt over entreprenørens evne til at gennemføre entreprisen, jfr. U. 59.824.

Ad Almindelig Del p. 283

SKYLDVERTAGELSE

- I. Skyldovertagelse uden kreditors samtykke.
 - a. Skyldnerskifte ved arv (Skftl. kap. 4 og kap. 7 samt uskiftet bo).
Her finder skyldnerskifte sted uden aftale mellem skyldneren og skyldovertageren.
 - b. Skyldovertagelse ved aftale mellem skyldner og skyldovertager.

- H.: Skyldnerskifte kan ikke finde sted uden kreditors samtykke.
U.1.: Sømandslovens § 35.
U.2.: Lov om forsikringsvirksomhed § 86.
U.3.: Overdragelse af udlejningsejendom.

II. Skyldovertagelse med kreditors samtykke.

a. Ved stiftelsen:

Eks. 1: T.L. § 39, stk. 1, hvorefter samtykke til at modtage den nye ejer som debitor iflg. pantebrevet, *antages* at foreligge hvor *pantebrevet* bestemmer, at gælden ikke kan forlanges udbetalt i tilfælde af ejerskifte. Formodningsreglen (»antages«) betyder, at klausulen indebærer ikke alene, at kapitalen ej forfalder, men tillige at køber kan indtræde som ny debitor.

Eks. 2: Afståelsesret ved lejekontrakter.

b. Efter stiftelsen.

Sådant samtykke må i almindelighed fortolkes således, at K kun er villig til at modtage den ny skyldner (D_2) mod, at han udsteder en skylderklæring til K, der ganske svarer til den oprindelige skylderklæring fra D_1 til K.

Modifikation:

Dersom det gamle skyldforhold var udrustet med konkursprivilegium, kan K ikke få et privilegeret krav mod D_2 , da privilegium ikke kan indrømmes ved aftale.

Dersom den gamle fordring var sikret ved kaution eller pant stillet af trediemand, må denne samtykke i at sikkerheden også skal gælde for D_2 's forpligtelser overfor K.

III. Særligt om skyldovertagelsesaftale mellem D_1 og D_2 . Dette er det praktiske tilfælde. I det følgende behandles tre spørgsmål:

1. Hvornår er D_2 bundet?
2. Hvornår er D_1 frigjort?
3. Er D_2 's løfte til D_1 om at overtage hans skyld et egentligt tredjemandsløfte?

Det sidste spørgsmål går ud på at fastslå, om der ved selve skyldovertagelsesaftalen skabes umiddelbar ret for kreditor (egentligt tredjemandsløfte) eller om retten for kreditor først skabes ved en ny viljeserklæring (uegentligt tredjemandsløfte). Se til det følgende: Det grønne hefte, pag. 28 ff. (»Aftaler«).

Ad 1–3: Der findes ingen alm. regel om skyldovertagelsens retsvirkninger i dansk ret. På et særligt område findes en vigtig regel, i T.L. § 39. Ussing sonderer mellem T.L.'s område (pag. 285–pag.289) og skyldovertagelsens retsvirkninger uden for T.L. (pag. 289–pag. 292).

T.L. § 39

Lovreglen sonderer imellem det tilfælde, at der i pantebrevet er optaget klausul om, at gælden ikke kan forlanges udbetalt i tilfælde af ejerskifte (stk. 1) og de tilfælde, hvor der ikke i pantebrevet findes en sådan klausul. (Stk. 2).

1. § 39, stk. 1.

- a. D₂ indtræder, når hans adkomst er tinglyst som ubetinget. (Selv om kreditor har samtykket på forhånd til skyldovertagelsen, har han krav på sikker viden om, hvem der er hans debitor. Sådan sikker viden har K først, når skødet er ubetinget, idet overdrageren fra det øjeblik, hvor han har givet ubetinget skøde, er afskåret fra at hæve aftalen om ejendomsoverdragelsen, jfr. pag. 97 og Misligholdelse af ejendomskøb, pag. 283).
- b. D₁ bliver først frigjort, når K har fået meddelelse om overtagelsen og den ny ejers tinglysning samt fornødent bevis herfor, jfr. pag. 286 forneden. Indtil dette øjeblik er K berettiget til at kræve *alle ydelser* (renter, afdrag og kapital, dersom den forfalder) af såvel D₁ som D₂ (forudsat at D₂'s adkomst er tinglyst som ubetinget).
- c. Skyldovertagelsesaftalen mellem D₁ og D₂ kan siges at være et egentligt tredjemandsløfte, idet følgende forskelle fra de almindelige regler om tredjemandsløfter må mærkes:
 - 1°. Retten for K skabes ikke i § 39, stk. 1 i det øjeblik, løftet kommer til løftemodtagerens (D₁'s) kundskab, men først ved tinglysning af ubetinget skøde.
 - 2°. Tredjemands (K's) ret er allerede, når der er tinglyst ubetinget skøde, uopløselig, cfr. de alm. regler om tredjemandsløfter, se det grønne hefte, pag. 28 ff.
 - 3°. Løftegiveren (D₂) kan ikke gøre svage ugyldighedsgrunde gældende overfor den godtroende tredjemand (K), sammenlign *grundsætningen* i T.L. § 27.
De i § 39, stk. 1. indeholdte regler, herunder fravigelserne fra de alm. regler om tredjemandsløfter, harmonerer med den opfattelse, at ordningen i § 39, stk. 1 skal stille K,

som om D₂ havde afgivet et direkte løfte til ham, jfr. § 39, stk. 2. I den forbindelse fremhæves de grunde, der *ellers* fører til at kræve en direkte skylderklæring fra D₂ til K. Grundene er:

1. K skal vide, hvem hans D er.
2. K skal kunne bevise dette.
3. K skal, forudsat god tro, ikke kunne mødes med svage indsigelser fra D₂.

§ 39, stk. 2.

Reglen omfatter de tilfælde, hvor pantebrevet ikke indeholder klausul om, at gælden ikke kan forlanges udbetalt i tilfælde af ejerskifte.

- a. D₂ indtræder først, når han direkte har forpligtet sig overfor K. Hans erklæring fortolkes så vidt muligt således, at han først bliver forpligtet, samtidig med at D₁ frigøres.

Endvidere kan D₂ blive forpligtet ved, at D₁ transporterer retten mod D₂ til K. Det bemærkes, at K ikke derved mister retten mod D₁, da D₂ overfor K kan fremsætte de indsigelser, han har mod overtagelsesaftalen med D₁, jfr. *grundsætningen* i Gbl. § 27.

- b. D₁ frigøres først, når D₂ har afgivet en direkte skylderklæring til K og K har samtykket i at modtage D₂ som ny skyldner.

At K modtager terminsydelserne fra D₂, frigør ikke D₁, jfr. U.1934, pag.668.H. K har jo kun oppebåret, hvad han havde ret til, og han kan ikke antages at have opgivet fordringen mod sin debitor, alene fordi de ham, K, tilkommende ydelser indbetales af en tredjemand.

- c. Skyldovertagelsesaftalen skaber ikke ret for kreditor og er således ikke noget egentligt tredjemandsløfte. Mærk, at skyldovertagelsesaftalen, selv om den ikke er noget egentligt tredjemandsløfte, dog et *løfte* idet D₂ som løftegiver bliver forpligtet overfor D₁ som løftemodtager. Dette viser sig ved, at D₁ kan sagsøge D₂ til opfyldelse af aftalen eller kræve erstatning for misligholdelse, dersom betingelserne herfor foreligger. D₁ kan, som ovenfor nævnt, også overdrage sin ret mod D₂ til K.

Skyldovertagelsesaftaler udenfor T.L.

Der findes ingen alm. regel. *Principalt* er *aftalen*, herunder dens fortolkning, afgørende.

Deklaratoriske regler:

Hovedreglen er, at skyldovertagelsesaftalen ikke skaber ret for kreditor (÷ egentligt tredjemandsløfte). I almindelighed må der gennemføres reg-

ler af lignende karakter som T.L. § 39, stk. 2. Hensynet til K er hovedhensynet. Han skal ikke tvinges til at opgive kravet mod sin debitor (D₁), medmindre han samtykker i at modtage D₂ og D₂ afgiver direkte skylderklæring til K. Dette betyder, at D₁ og D₂ ikke i selve skyldovertagelsesaftalens øjeblik har nogen interesse i at skabe ret umiddelbart for kreditor, idet D₁ ikke bliver frigjort herved, og idet en regel om, at selve skyldovertagelsesaftalen skaber ret for kreditor i almindelighed ikke vil fremme D₁'s frigørelse. Frigørelsen vil snarere blive forhalet i en situation, hvor K har to debitorer.

- a. D₂'s indtræden: Direkte skylderklæring til K, forudsat at K samtykker og således, at K kan bevise, hvem hans debitor er, jfr. pag. 290, 2. afsnit i småtrykket.

Modifikation: Erlæggelse under vilkår, jfr. Søløvens § 112 (eks. på, at D₂ bliver bundet uden direkte skylderklæring).

- b. D₁'s frigørelse indtræder først, når D₂ er blevet bundet, således som nævnt under a.

Modifikation: D₂ handler således overfor K, at D₁'s pressionsmiddel overfor K forspildes, jfr. Søløvens § 117, stk. 2, sammenlign postfor-sendelse pr. efterkrav (eks. på, at D₁ bliver frigjort, uden at D₂ med K's samtykke har afgivet direkte skylderklæring til K).

- c. Egentligt tredjemandsløfte? Hovedregel: nej, jfr. begrundelsen ovenfor. Ussing undersøger forskellige tilfældegrupper.

1. Hovedgruppen:

Eks. 1. Overdragelse af løsøre med forpligtelse for køber til at overtage pantegæld.

Eks. 2: Overdragelse af retten efter købekontrakt, hvor erhverver skal betale vederlaget.

Yderligere begrundelse ved gensidigt bebyrdende kontrakter: Parterne har gennemsnitlig interesse i at K ikke får ret til at blande sig i deres kontraktsforhold, jfr. pag. 290–291.

2. Skyldovertagelse som led i afhændelsen af en erhvervsvirksomhed. Overtagelsesaftalen skaber umiddelbart ret for tredjemand, dersom denne står i vedvarende kontraktsforhold til erhvervsvirksomheden.

Eks. 1: Overdragelse af dagblad – abonnenterne.

Eks. 2: Overdragelse af forretning – personalet.

I sådanne forhold er skylderklæringer fra D₂ til medkontrahenterne i almindelighed besværlig, og reglen er gennemsnitlig i såvel D₁'s som D₂'s interesse, da de i almindelighed ønsker at yde medkontrahenterne i det *vedvarende* kontraktsforhold den service, at D₂ straks bliver forpligtet overfor dem.

3. Skyldovertagelsen »står alene«. Da parterne ikke her har interesse i at K holder sig udenfor deres kontraktsforhold, jfr. ovenfor under 1 og pag. 290–291, kunne man tænke sig, at skyldovertagelsesaftalen er et egentligt tredjemandsløfte. Imidlertid har parterne næppe interesse i at skabe umiddelbar ret for K, jfr. begrundelsen for hovedreglen.

Mærk: pag. 292 sidste afsnit før IV omtaler Ussing de tilfælde, hvor skyldovertagelsesaftalen undtagelsesvis *er* et egentligt tredjemandsløfte.

D₁ er stadig bundet. Dette gælder selvfølgelig, hvor K's ret kan opløses efter reglerne om tredjemandsløfter, jfr. det grønne hefte, pag. 28 ff. Men også hvor tredjemands ret er uopløselig, er D₁ stadig bundet, idet K skal vide, hvem hans debitor er, han skal kunne bevise dette, og han skal ikke kunne mødes med indsigelser mod skyldovertagelsesaftalen fra D₂.

Ad Almindelig Del p. 329

HK = simpel fordring (Gbl. § 28)

Hovedsynspunktet bag § 28:

Beskyttelse af skyldnerens eengang opnåede udsigt til modregning.

Det tidligste tidspunkt, på hvilket M kan indrette sig på modregning, er:

1. Hvis M K var forfaldent ved erhvervelsen: fra erhvervelsen
2. Hvis M K var uforfaldent ved erhvervelsen, men forfalder senest samtidig med H K: fra erhvervelsen.
3. Hvis M K var uforfaldent ved erhvervelsen og forfalder senere end H K: fra M K's forfaldstid.

Overalt hvor M inden dette tidspunkt får kendskab eller formodning om overdragelsen, er M derfor afskåret fra at modregne.

Ad Almindelig Del p. 332

H K = lejekrav

- I. Uden samtidig overdragelse af lejeegenstanden: Gbl. § 28 analogt.

II. I forbindelse med overdragelse af lejeegenstanden:

A. Fast ejendom:

1. Betingelserne for at modregne efter Gbl. § 28 ikke opfyldt:
÷ modregning.
 2. Betingelserne efter Gbl. § 28 opfyldt: Hovedregel: ÷ modregning.
 - U 1: overfor leje, der forfaldt før kundskab eller formodning om overdragelsen
 - U 2: overfor leje, der refererer sig til brugen før kundskab eller formodning om overdragelsen
 - U 3: konnekse krav
 - U 4: aftalt modregning (sidestilles med konneksitet)
- ad U 3 og U 4:
- a. Lejekontrakten tinglyst: T.L. § 3, stk. 2 analogt (modregning, der overstiger et halvt års leje kræver tinglysning af modregningsbegæringen)
 - b. Lejekontrakten utinglyst: fmtl. T.L. §3, stk. 2 analogt.

B. Skibe og løsøre:

Tilsvarende regler, dog lader T.L. § 3, stk. 2 sig ikke anvende analogt.

Bemærk, at pantsætning som hovedregel behandles som overdragelse til eje med den forskel, at det afgørende tidspunkt bliver det øjeblik, da panthaveren søger sig fyldestgjort. (Auktionssalget, overtagelsen til brug).

Ad Almindelig Del p. 349–351

Særregler om modregning af konnekse krav.

1. Begæringen virker *ex tunc*, d.v.s. fra det tidligste tidspunkt, da fordringerne stod modregnelige overfor hinanden. Dette medfører bl.a.
 - a. at aftalt rente ikke påløber efter dette tidspunkt, jvf. p. 344
 - b. at misligholdelsesvirkningerne ikke indtræder efter dette tidspunkt, jvf. p. 344
 - c. at modregning tillades, selv om M K ikke længere er retskraftigt, jvf. p. 351, cfr. p. 324–325.
2. Gensidighedsbetingelsen fraviges i videre omfang, end hvor konneksitet ikke foreligger.

- a. H K = simpel fordring
Modregning tillades, selv om M K er »erhvervet« (d.v.s. opstået) efter kundskab eller formodning om overdragelsen af H K, cfr. Gbl. § 28, stk. 1, i.f., jvf. p. 350 m.
 - b. H K = lejekrav, se p. 332 med note
 - c. H K = omsætningsgælds-brev, se Gbl. § 18, stk. 2 i modsætning til § 18 stk. 1.
3. Modregning tillades, selv om H K går ud på erlæggelse til tredjemand, jvf. p. 350, cfr. p. 324.
4. Modregning tillades overfor de fleste af de H K, der ellers ikke kan mødes med modregning, se om disse p. 338–342.
- Bemærk, at komputabilitets- og afviklingsmodenhedsbetingelsen fastholdes i modsætning til det, der gælder om modregning i konkurs, hvor netop disse 2 krav fraviges.
- Komputabilitetsbetingelsen må ved konnekse krav fastholdes, idet alle gensidigt bebyrdende kontrakter, hvor parterne skal præstere ikke-komputable ydelser, (der jo er konnekse), ville blive undermineret, dersom medkontrahenten kunne modregne, uanset at ydelserne er uudjævnelige.
- Afviklingsmodenhedsbetingelsen må fastholdes, idet man ellers ville gøre alle kredittilsagn illusoriske, då långiver i stedet for at yde f.eks. et lån på 3 måneder straks kunne modregne uden at tage hensyn til at forfaldstiden for modkravet først ville indtræde efter de 3 måneders forløb.

Ad Almindelig Del p. 352

Modregning i konkurs.

I. M's konkurs.

H: Fallentens modregningsbegæring er uden virkning, jvf. p. 345.

U. 1: H får i god tro kundskab om begæringen inden konkursen er bekendtgjort, jvf. K.L. § 2. (Se p. 345).

U. 2: M K = legitimationspapir som M endnu har i hænde, forudsat at H er i god tro, jvf. Gbl. § 19.

II. H's konkurs, jvf. K.L. § 15.

A. Udvidelser.

- 1. Modregning kan ske med *M K's fulde pålydende*, i det omfang M K dækkes af H K. Der sker herved et brud på ligedelingsnormen, idet M faktisk får fuld eller delvis separatiststilling.

2. Afviklingsmodenhedsbetingelsen fraviges. Hvis M K er uforfaldent, må der eventuelt fradrages mellemrente, jvf. K.L. § 131 (mærk, at konkursen ofte iflg. skylddokumentet vil være forfaldsgrund. K.L. § 14 hidfører ikke forfaldstid, men frigørelsestid for M K).
3. Komputabilitetsbetingelsen fraviges. Fortolkningen må anses for tvivlsom. Det bør derfor nævnes, at konkursen, jvf. K.L. § 13 hvorefter M K bliver at omdanne til penge, vil kunne såvel hidføre en ikke hidtil bestående komputabilitet som ophæve en tidligere bestående komputabilitet. I alt fald i sådanne tilfælde må der kunne modregnes.

De øvrige modregningsbetingelser fastholdes alle.

Med eller overfor kravet på dividende af M K kan der modregnes under sædvanlige betingelser.

B. Betingelser.

1. Med hensyn til M K.

Bet. 1.: M K skal være erhvervet før konkursens begyndelse, jvf. K.L. § 50. Ved erhvervelse før bekendtgørelsen kan der altså uanset god tro hos erhververen ikke modregnes, cfr. Akkl. § 22.

Bet. 2.: Selv om fordringen er erhvervet før konkursen, udelykkes modregning, hvis M K er erhvervet i en »§ 24 situation«, jvf. p. 354.

2. Med hensyn til H K.

Bet. 1.: H K skal være pådraget før konkursen, jvf. p. 355.

Bet. 2.: Modregning er udelukket, selv om H K er pådraget før konkursen, dersom det er pådraget i en »§ 24 situation«, jvf. p. 357.

C. Stillingen ved overdragelse af H K til tredjemand.

1. H K = omsætningspapir (K.L. § 15: »håndskriftskrav«).

- a. overdraget i strid med forbudet i K.L. § 15, stk. 2.

1.º overfor tredjemand: Gbl. § 18, stk. 2 analogt, jvf. p. 334 foroven.

2.º overfor boet: Massekrav for den del af M K, der dækkes af H K.

- b. overdraget efter proklamas udløb jvf. K.L. § 85, i tilfælde hvor M K ikke er anmeldt:

1.º overfor tredjemand: Gbl. § 18, stk. 1.

2.º overfor boet: intet krav udover dividende af M K.

2. H K = simpel fordring

1.° overfor tredjemand: M beholder samme modregningsadgang som overfor boet, og kan altså påstå sig K.L. § 15, jvf. gbl. § 28.

2.° overfor boet: intet krav udover alm. dividende.

Dersom tredjemand iflg. det ovenfor anførte må finde sig i modregning, vil han i mangel af særlig aftale kunne gøre boet erstatningsansvarlig efter Gbl. § 9. Dette erstatningsansvar er et massekrav. Situationen vil særlig kunne forekomme ved overdragelse af simple fordringer. Ved omsætningspapirer kræves til gennemførelse af modregning ond tro hos erhververen, jvf. Gbl. § 18, stk. 1 og stk. 2, således at Gbl. § 9 i sådanne tilfælde kun kan anvendes, dersom boet har handlet svigagtigt, og tredjemand alene har udvist uagtsomhed (§ 18, stk. 2).

Ad Almindelig Del p. 426–429

Solidariske skyldneres forpligtelser.

Om een af flere solidarisk hæftende debitors forpligtelse *er* ophørt, afgøres efter dansk rets almindelige regler om fordringers ophør, jvf. Alm. Del §§ 34–44.

Om een af flere solidarisk hæftende debitors forpligtelses ophør *påvirker* den eller de andre debitors forpligtelse(r), er et spørgsmål om bristende forudsætninger, (jvf. om det lignende spørgsmål, når een af flere solidariske debitors forpligtelse er ugyldig: Alm. Del p. 15–16).

Sondringen i § 45, I–II er en sontring efter ophørsmåder.

Ved de under I anførte ophørsmåder sondres der ikke mellem accessorisk solidaritet og solidaritet på lige fod.

Ved de under II nævnte ophørsmåder sondres der netop mellem accessorisk solidaritet (A) og solidaritet på lige fod (B).

Under I A (opfyldelse) og B (anden fyldestgørelse end opfyldelse) får kreditor den aftalte ydelse eller et surrogat for ydelsen, hvilket medfører, at de andre skyldners forpligtelse over for kreditor er bortfaldet. Kreditor skal ikke have krav på at få ydelsen mere end een gang, jfr. p. 12 midten og p. 424–25.

Under I C omtales en særregel om tvangsakkord. Kreditor får netop her *ikke* den ydelse, han har krav på og solidaritetsinstituttets formål – at de

øvrige debitorer, ikke kreditor, skal bære risikoen ved debtors insolvens – kræver, at kreditor i sådanne tilfælde bevarer retten mod meddebitorerne.

Akkordlovgivningens formål, nemlig at den akkordsøgende fritages for den del af de ham påhvilende krav, som ikke er påtaget ved akkorden, kræver at meddebitorernes regreskrav rammes af akkorden.

Ad II:

A. En eller flere af forpligtelserne er accessorisk i forhold til den eller de andre.

Hovedeksempel:

Kaution.

Dersom hovedmandens forpligtelse ophører på anden måde end under I nævnt, ophører kautionistens forpligtelse tillige. Hans forpligtelse er accessorisk, d.v.s. at den netop er *afhængig* af, at hovedforpligtelsen består.

Ophører kautionistens forpligtelse på anden måde end under I nævnt, består hovedmandens forpligtelse uændret. Hovedmandens forpligtelse er ikke accessorisk – den er uafhængig af, at kautionistens forpligtelse består.

B. Solidarisk hæftelse på lige fod:

Hovedreglen er, at den ene forpligtelses ophør *ikke* påvirker de andres forpligtelser. I disse tilfælde har kreditor netop ikke (cfr. ovenfor under I A og B, hvor kreditor har fået opfyldelse eller fyldestgørelse, der må ligestilles hermed) fået rigtig ydelse, hvorfor solidaritetsinstituttets formål medfører, at kreditor bevarer sin fulde ret mod meddebitorerne.

Eksempler:

Forældelse, præklusion, urigtig frifindende dom, konfusion og eftergivelse.

Dersom skyldnerne har forpligtet sig i forening, vil meddebitors stilling ikke blive forringet ved, at kreditor gør sit fulde krav gældende mod ham, idet han bevarer sin regresret imod den frigjorte skyldner. I sådanne tilfælde er regressen nemlig ikke udslag af subrogationssynspunktet (i så tilfælde ville medskyldneren ikke have regres) men regreskravet er »selvstændigt« d.v.s. det udspringer af retsforholdet *mellem skyldnerne* jfr. p. 427 forneden, og det forældes selvstændigt (hvis det falder ind under 1908-loven fem år fra *indfrielsen* af K's fordring).

Faktisk modifikation:

Ophørsgrunden kan være indtrådt samtidig for alle de enkelte skyldnere, f.eks. ved forældelse, dersom de enkelte skyldnere har forpligtet sig samtidig, og retsgrundlaget for skyldnerne er ens.

Ad Frifindende dom:

- a. Dersom frifindelsen skyldes, at den frifundne debitor ikke var gyldig forpligtet, gælder de ovenfor p. 15–16 anførte regler.
- b. Ved frifindelse som følge af, at den frifundne debitors forpligtelse er ophørt, anvendes de om den pågældende ophørsform gældende regler, jfr. p. 426–429.
- c. Tilbage bliver alene urigtig frifindende dom, hvor den eller de andre meddebitorers forpligtelse (og regresret) består.

Ad Konfusion:

Hensynet til medskyldnernes regresret (hovedhensynet sammen med hensynet til solidaritetsinstituttet) fører til, at skyldneren, der bliver kreditor, må finde sig i, at hans krav mod de andre nedsættes med den andel, som ved det endelige regresopgør skulle falde ham til last. Det samme resultat ville man forøvrigt opnå, dersom den eller de andre skyldnere overfor kreditors fulde krav erklærede modregning med regreskravet.

Ad Eftergivelse:

Opgivelse mod vederlag behandles under IB. Eftergivelse d.v.s. opgivelse uden vederlag behandles under IIB sammen med de andre tilfælde af ophør, hvor kreditor ikke får fyldestgørelse.

Der sondres mellem

- A. tilfælde, hvor opgivelseserklæringen *har* bestemt eftergivelsens virkning på de andre skyldneres forpligtelser (p. 427) og
- B. de tilfælde, hvor eftergivelseserklæringen *ingen bestemmelser* indeholder herom, (pag. 428 foroven).

A:

Eksempel 1:

K erklærer, at han ikke vil kræve skyldner nr. 1, men *forbeholder sig* samtidig at kræve hele gælden hos de andre skyldnere.

Resultat:

K bevarer sit fulde krav mod de andre skyldnere, og disse bevarer deres fulde regresret mod nr. 1.

Eksempel 2:

Kreditor opgiver fordringen med virkning for *alle*. Der kan da i løftet til nr. 1 ligge et egentligt tredjemandsløfte til fordel for de andre medskyldnere.

Resultat:

Alle skyldnere er frigjort.

Eksempel 3:

K fritager nr. 1 for *ethvert* krav, såvel for *hans* krav som for *regres*-krav.

Resultat:

De andre medskyldnere er frigjort i det omfang de ville have regres mod nr. 1. Dersom K alligevel afkræver de andre skyldnere hele gælden, må de have ret til at betale gælden og derefter gøre regres mod nr. 1 efter almindelige regler. Nr. 1 må derefter gøre erstatningskrav gældende overfor K.

B:

Dersom eftergivelseserklæringen ingen bestemmelse indeholder om spørgsmålet, må hovedreglen blive, at opgivelsen ikke formindsker K's ret mod de andre skyldnere.

Undtagelse:

Hvis K ved eftergivelsen har ønsket at vise en særlig velvilje overfor den pågældende skyldner, må resultatet blive = eksempel 3.

Ad Almindelig Del p. 429 ff

Konkurs i solidariske skyldforhold (KL § 18)

Ussing omtaler KL § 18 i forbindelse med Alm. Del § 45, der behandler problemet om, hvorvidt den omstændighed, at én solidarisk hæftende skyldners forpligtelse ophører, påvirker den eller de andre solidarisk hæftende skyldners forpligtelse(r). I KL § 18 behandles en situation, hvor den ene debtors forpligtelse vel ikke retlig er ophørt, men hvor kreditor er i en faktisk lignende situation, idet debtors *betalingsevne* er ophørt gennem udtømmende retsforfølgning.

KL § 18 giver en *særlig* regel om virkningen af delvis opfyldelse fra én af de solidarisk hæftende skyldnere. (De *almindelige* regler er omtalt i Alm. Del § 45).

I. § 18, 1. punktum.

Hvor flere solidarisk hæftende skyldnere er under konkurs, kan kreditor efter delvis betaling fra et af konkursboerne anmelde *hele* den oprindelige fordring i det eller de andre boer. Baggrunden for denne lovregel er solidaritetsinstituttets formål: Hver af de andre skyldnere (og dermed deres boer) – ikke kreditor – skal bære tabet ved meddebitors insolvens.

A. Hvis kreditor har fået *fuld* betaling, har han selvsagt ingen anmeldelsesret, idet han jo er fyldestgjort, og fordringen dermed ophørt for hans vedkommende, se Alm. Del. p. 424.

B. Ussing antager, at KL § 18 ikke gør direkte op med spørgsmålet om kreditors anmeldelsesret, *før* han har modtaget betaling fra nogen af de solidarisk hæftende debitorer. Problemet er her, om kreditor kan anmelde, uanset at forfaldstid ikke er kommet. *Har* han ret til at anmelde, kan han naturligvis anmelde det fulde beløb.

Ussing opstiller følgende postulater:

1. Debitorerne er ikke samtidig under konkurs.

a. Hvis debitorerne er umiddelbart solidarisk forpligtede på lige fod, kan kreditor kræve dividende i konkursboet af hele fordringen.

b. Selvskyldnerkautionistens konkurs (accessorisk solidaritet uden *beneficium ordinis*, jfr. Alm. Del p.12). Også her antager Ussing, at kreditor har fuld anmeldelsesret.

Modifikation: Hvis én debitor har begrænset sit ansvar, så han ikke hæfter for hele gælden, kan kreditor i hans bo naturligvis kun anmelde begrænsningsbeløbet.

c. Sempel kaution. Her antager Ussing, at der kan anmeldes fuldtud. Modsat regel ville betyde, at man i ethvert tilsagn om simpel kaution indlagde begrænsning af kautionistens ansvar til kreditors tab (tabskaution) Modif: ligesom ofr. b. I kautionistens konkursbo afsættes beløbet efter *princippet* i K.L. § 130. Boet er ikke pligtig i det konkrete tilfælde at *udbetale* mere, end hvad der bevisligt ikke kan fås ind hos hovedmanden. (cfr. KL § 130 hvor der alene skal *udloddet dividende* af den udækkede del af fordringen).

2. Dersom Ussing's under 1 nævnte postulater anerkendes, slutter han a potiori til, at kreditor, dersom flere skyldnere er kommet under konkurs, har fuld anmeldelsesret.

(Andre forfattere mener, at man kan fortolke § 18 som omfattende det tilfælde, at der ikke er sket delvis indbetaling til kreditor. Hvis § 18 hjemler fuld anmeldelsesret i sådanne tilfælde, kan man slutte, at kreditor opnår fuld anmeldelsesret, hvor kun én skyldner er under konkurs.

Overfor denne skyldner kan kreditor nemlig kræve sig stillet, som om han var eneskyldner).

II. Hovedproblemet i KL § 18:

Hvornår kan kreditor i et bo kræve dividende af *hele* fordringen, selv om han har modtaget delvis indbetaling? («Fuld anmeldelsesret»).

1. Over for den delvis *betalende debitor* og *hans bo* kan kun restfordringen gøres gældende, fordi anerkendelse af fuld anmeldelsesret her ville betyde, at denne debitor (og hans bo) kom til at hæfte for mere end det oprindelige beløb, jfr. Alm. Del p. 434 m. og nedenfor under »Enkelt-regel 3«.
2. Over for de andre solidarisk hæftende meddebitorer *personlig* kan kreditor kun gøre restfordringen gældende, jfr. Alm. Del p. 425.
3. Over for de andre solidarisk hæftende meddebitorers *konkurs-boer* kan kreditor anmelde fordringen i det omfang KL § 18 hjemler.

A. KL § 18 direkte:

Alle skyldnere er *samtidig* under konkurs.

§ 18 udtaler, at kreditor har fuld anmeldelsesret. Imidlertid er teori og praksis enige om, at fuld anmeldelsesret må indrømmes kreditor i videre omfang, end § 18 direkte giver udtryk for. At konkurs er valgt som tvangsfuldbyrdsesmiddel kan ikke være afgørende for kreditors stilling. Den omstændighed, at kreditor ikke har anden faktisk mulighed for at få dækning, tilsiger en udvidelse af § 18's ordlyd til alle øvrige tilfælde af udtømmende retsforfølgning.

Ældre teorier har søgt at fastlægge udvidelserne af § 18 ved hjælp af en slutning fra lovreglens »retsgrund«, d.v.s. en enkelt principiel betragtning som § 18 skulle være et udslag af, jfr. Lassens »solidaritetsbegrebsteori« pag. 435.

Ussing kritiserer denne fremgangsmåde, pag. 431, og undersøger i stedet de implicerede interesser (hensynet til kreditor, hensynet til fallentens kreditorer og hensynet til meddebitor) og sonderer iøvrigt i det følgende mellem B pag. 431: solidaritet iflg. aftale og C pag. 436: Solidaritet stiftet på anden måde end ved aftale.

Ad B. Solidaritet stiftet ved aftale.

De implicerede interesser:

1. Hensynet til *kreditor*.

Dette hensyn er hovedhensynet. Solidariteten medfører, at kreditor får større chance for fyldestgørelse.

Uden fuld anmeldelsesret vil kreditor med sikkerhed lide tab, dersom alle skyldnere går fallit og intet bo giver 100 %.

Hvis kreditor får fuld dividenderet, er han sikker på dækning, når alle skyldnere er konkurs (ved fuldstændig solidaritet) og boerne *tilsammen* giver 100 % (samme stilling som udenfor konkurs, jfr. pag. 14).

Dersom solidaritetsinstituttet ønskes understøttet, skal der altså indrømmes fuld anmeldelsesret til kreditor.

2. Hensynet til *fallentens andre kreditorer* taler imod fuld anmeldelsesret *i det omfang den indløsende meddebitor ikke har fuldstændig regresret*.

Eksempel: K har kautioneret for et lån, stort kr. 10.000,— til H. H. betaler kr. 5.000,—, da K går konkurs. H kan da efter almindelige regler ikke gøre regres for kr. 5.000,—. Nedsat anmeldelsesret vil da betyde en fordel på kr. 5.000,— for de øvrige kreditorer.

3. Hensynet til *meddebitor*.

taler mod fuld anmeldelsesret *i det omfang meddebitor har regresret*, idet fuld anmeldelsesret for kreditor vil afskære meddebitors regresret.

Ussings lære:

»*Enkelt-regel 1*«: Delvis indbetaling, der indkommer til kreditor ved udtømmende retsforfølgning, nedsætter ikke kreditors anmeldelsesret i den eller de andre skyldneres boer, *uanset tidspunktet for den delvise indbetaling*.

Hensynet til kreditor er hovedhensynet. Det er af hensyn til ham, at solidariteten er skabt. I denne situation har kreditor i hvert fald foreløbig ikke mulighed for yderligere fyldestgørelse hos denne skyldner. Hvis kreditor ikke får fuld dividenderet her, vil han nødvendigvis lide tab, hvis også den eller de andre skyldnere går fallit (forudsat at intet af boerne giver 100 %, men det er jo også yderst sjældent tilfældet). § 18 nævner kun konkurs, men hensynet til kreditor taler lige så stærkt for fuld anmeldelsesret, hvor afbetalingen er en dividende fra et insolvent bo, selv om dette ikke er et konkursbo. At § 18 i 1872-loven nævner konkurs, kan ikke være afgørende i dag, hvor man i vidt omfang anvender konkurs-surrogater (tvangsakkord, likvidation af insolvent selskab). Hensynet til kreditor jfr. ovenfor, taler yderligere for at indrømme fuld dividenderet *overalt, hvor den delvise indbetaling er opnået af kreditor ved udtømmende retsforfølgning*. »Enkelt-regel 2«: Anden delvis indbetaling end udtømmende retsforfølgning *efter* debtors konkurs, nedsætter ikke kreditors anmeldelsesret i debtors konkursbo. (»Frivillig indbetaling efter konkurs«)

a. Delvis indbetaling fra kautionist med begrænset ansvar.

1. *Delvis for hele skylden.*

Her anerkender Ussing fuld anmeldelsesret for kreditor. En modsat regel ville betyde, at kautionisten ville skynde sig at indbetale det beløb, han hæftede *med* og derefter anmelde sit regreskrav i hovedmandens bo. Konflikten står her mellem kautionisten (hensyn 3) og kreditor (hensyn 1). Hensynet til kreditor er hovedhensynet. Det er kautionisten, og ikke kreditor, der skal bære risikoen for hovedmandens insolvens. Nedsat anmeldelsesret ville svække værdien af kaution med begrænset ansvar for kautionisten.

2. *Kautionisten hæfter fuldstændig for en del.*

Når kautionisten indbetaler den del, han hæfter *for*, får *han* anmeldelsesretten, jfr. K.L. § 19. Forholdet er i virkeligheden det, at kreditor har fået fuldstændig fyldestgørelse, nemlig for den del, som kautionisten hæfter *for*. Følgelig har kreditor ikke anmeldelsesret for denne del, jfr. pag. 424–425 og pag. 11–12.

b. Delvis indbetaling fra fuldt ansvarlig meddebitor.

1.° *Uden* regresret (eks.: Delvis indbetaling fra hovedmanden, hvor kautionisten er gået konkurs). Konflikten står mellem kreditor (hensyn 1) og fallentens øvrige kreditorer (hensyn 2). For kreditor er fuld anmeldelsesret ikke af afgørende betydning, idet kreditor jo kan holde sig til meddebitor. På den anden side er nedsat anmeldelsesret ikke af større værdi for de andre kreditorer, idet afbetaling kun virker nedsættende, hvis den indgår før udlodningen af dividende. Kreditor kan forhindre dette, idet han har ret til at afvise delvis betaling fra meddebitor, jfr. pag. 26. Desuden vil det afhænge af tilfældigheder, om meddebitor indbetaler delvis inden udlodningen. (Hovedsynspunkt for Ussing: Tilfældene må deles op i fuld og nedsat anmeldelsesret, således at *tilfældigheder* ikke får indflydelse på K's retsstilling, jfr. p. 434 m.). Endelig bliver boopgørelsen lettere, når K får fuld anmeldelsesret. I modsat fald måtte repartitionen gøres om, hver gang K fik delvis indbetaling.

2.° *Med* regresret (eks.: Delvis indbetaling fra kautionisten, hvor hovedmanden er gået konkurs). Konflikten står her mellem kreditor (hensyn 1) og meddebitor (hensyn 3). *Foruden* det under 1° nævnte kan her anføres, at meddebitor selv er interesseret i kreditors fulde anmeldelsesret (på trods af, at regresretten isoleret betragtet skulle tale for nedsat anmeldelsesret). Årsagen hertil er, at meddebitor som fuldt ansvarlig over for K hæfter for alt, hvad K ikke får dækket af boet.

(Iøvrigt kunne K, hvis man anerkendte nedsat anmeldelsesret i disse tilfælde opnå en retsstilling = fuld anmeldelsesret ved at gøre udlæg i meddebitors ret til dividende i konkursboet).

Af »Enkelt-regel 2« ses det, at princippet i KL § 18 er anvendeligt, selv om kun én af skyldnerne er konkurs, jfr. ofr. under I. (Alm. Del p. 429–430).

»Enkelt-regel 3«: Anden delvis indbetaling end udtømmende retsforfølgning før meddebitors konkurs nedsætter som hoved-

regel kreditors anmeldelsesret i meddebitors konkursbo. (»Frivillig indbetaling før konkurs«).

a. Delvis indbetaling fra regresberettiget meddebitor.

Kreditors anmeldelsesret vil i hvert fald blive nedsat, hvis meddebitor efter at have betalt kreditor *gennemfører* sit regreskrav inden konkursen. Hvis man anerkendte fuld anmeldelsesret efter meddebitors gennemførte regres, ville det jo betyde, at boet kom til at hæfte tillige for et beløb, der allerede før konkursen var betalt af fallenten; med andre ord ville boet komme til at hæfte for et større beløb end den oprindelige fordring, jfr. ovenfor II, 1.

Da det afhænger af tilfældigheder, om meddebitor, efter at have indbetalt delvis til kreditor, *når* at gennemføre regressen over for debitor inden dennes konkurs, må resultatet blive nedsat anmeldelsesret.

Resultatet får kun praktisk betydning ved begrænset solidaritet (f.eks. kaution) da meddebitor i de andre tilfælde hæfter fuldtud, jfr. ofr. »Enkelt-regel 2«, b. 2°.

(Hvis indbetalingen sker fra en kautionist med begrænset ansvar på et tidspunkt, da hovedmandens konkurs er truede, kunne meget tale for at anerkende fuld anmeldelsesret med samme begrundelse som ved »Enkelt-regel 2«, a, 1., jfr. Alm. Del. p. 432 fn. Praksis har dog ikke anerkendt dette.)

b. Delvis indbetaling fra ikke-regresberettiget meddebitor.

Her må man vistnok anerkende nedsat anmeldelsesret, i hvert fald når den indbetalende hæfter fuldstændig solidarisk. Konflikten mellem kreditor (hensyn 1) og fallentens øvrige kreditorer (hensyn 2) må i dette tilfælde løses til fordel for de øvrige kreditorer, jfr. lighedsprincippet (KL § 1). Kreditor har ikke samme behov for beskyttelse som i de tilfælde, der falder under »Enkelt-regel 1« og han kan ikke påberåbe sig de argumenter, der under »Enkelt-regel 2«, b, 1° er anført til fordel for fuld anmeldelsesret, når den ikke-regresberettigede indbetaler *efter* konkursen.

Lassens og Bentzons lære. (Alm. Del p. 435).

Kreditor skal have fuld anmeldelsesret i alle tilfælde, også selv om der er sket delvis *frivillig* indbetaling *før* konkursen (cfr. Ussings »Enkelt-regel 3«).

Solidariteten er kommet til eksistens for at skaffe kreditor øget fyldestgørelseschance. Det er meddebitorerne (og deres boer) der skal bære tabet ved debtors insolvens, ikke kreditor. Fuld anmeldelsesret er en simpel konsekvens af solidaritetsbegrebet, som iflg. Lassen skulle udformes således at delvis indbetaling ikke betød delvis nedsættelse af kravet. Dette bestod *fuldtud, indtil* den stedfundne fyldestgørelse *udfyldtes* til fuldstændig endelig fyldestgørelse.

Ussing kritiserer denne teori, Alm. Del p. 435.

1. Hvis denne lære, der bygger ensidigt på kreditors interesser, gennemføres, vil det blive vanskeligere at skaffe kautionister og andre meddebitorer med regresret.
2. I andre lande har man langt snævrere regler uden at dette kan siges at have svækket solidariteten som kreditgrundlag.
3. Deduktion fra et i forvejen opstillet solidaritetsbegreb, jfr. ofr., kan ikke begrunde Lassens resultat. Solidaritetsbegrebet skal ikke *konstrueres* med henblik på konkurs i solidariske skyldforhold, det skal dannes efter de regler der *gælder* om solidariske skyldforhold.
4. Teorien strider mod retspraksis, jfr. UfR 1895.88 H, hvor en bank havde givet D et lån på 180.000 kr. for hvilket lån M. som selvskyldnerkautionist indestod »for skadesløs og prompte Betaling af et Beløb af 15.000 kr. af den omhandlede Kassekredit«. (Iflg. Ussing fmtl. delvis kaution for hele gælden). Da D standsede sine betalinger, men inden konkursen, indbetalte M. efter bankens opfordring 15.000 kr. Såvel banken som M. anmeldte det af M. betalte beløb i D's konkursbo. Højesteret gav M. retten til at anmelde kravet, idet M. ved indbetalingen erhvervede regresret mod D for beløbet, medens bankens krav mod D samtidig blev nedskrevet tilsvarende.

C. *Solidaritet stiftet på anden måde end ved aftale.*

(Eks.: Skadegørende adfærd).

De implicerede interesser (hensyn 1–3) er de samme som under B, men deres indbyrdes vægt er forskellig fra de under B omtalte tilfælde.

Hensyn 1. Hensynet til kreditor er her ikke bygget på solidaritetens anvendelighed som kreditgrundlag, men hensynet til ham som skadelidt. Dette hensyn er, da formålet med erstatningsreglerne er at skaffe skadelidte genopretning, altid stærkere end hensynet til meddebitor (medskadevolder). Dertil kommer at en kontraktskreditor (B) kan undlade at kontrahere med en insolvent, medens en deliktskreditor (C) ikke kan gardere sig mod skadegørende adfærd.

Hensyn 2. Er af samme vægt som under B.

Hensyn 3. er svagere, idet den regresberettigede meddebitor jo er skadevolder. Dette medfører, at de begrænsninger i den fulde anmeldelsesret, der ofr. under B. gennemføres hovedsagelig af hensyn til den regresberettigede meddebitor, jfr. »Enkelt-regel 3« a., bortfalder her under C. Fuld anmeldelsesret anerkendes derfor også hvor meddebitor har indbetalt frivilligt før konkursen (cfr. »Enkelt-regel 3«).

Reparationshensynet fører til at anerkende fuld anmeldelsesret selvom den indbetalende meddebitor ikke havde regresret.

Modifikation: Fuld anmeldelsesret kan ikke anerkendes, hvis medskadevolder lider tab ved at kreditor nøler med at indkræve sin fordring, mens debitor stadig er solvent. Man kan vanskelig forlange at medskadevolder skal opsætte gennemførelsen af sin regres af hensyn til den nølende kreditor, og gennemført regres måtte jo betyde nedsat anmeldelsesret for kreditor, jfr. »Enkelt-regel 3«, a. og Alm. Del p. 434. Desuden taler hensynet til fallentens andre kreditorer stærkt mod fuld anmeldelsesret, hvor kreditor nøler med at skaffe sig hel fyldestgørelse hos (den senere) fallent. Kreditor kunne misbruge den fulde anmeldelsesret til reelt at opnå privilegeret stilling for kredit han ydede skyldneren senere.

III. *Hvad forstås ved solidarisk forpligtelse i KL § 18?*

Udtrykket »hæfter solidarisk« tages i vid forstand. Alle former for solidaritet medtages, uanset art (på lige fod, accessorisk, med eller uden beneficium ordinis) og oprindelse (kontrakt, skadegørende adfærd). Begrebet udvides til at omfatte delvis betaling indkommet efter konkursens begyndelse ved pant stillet af tredjemand, der ikke er personlig skyldner. Her anvendes grundsætningen i § 18, jfr. »Enkelt-regel 1« trods reglen i KL § 130.

Modifikation: Hvis den til grund liggende aftale ikke har tilsigtet at skabe øget sikkerhed for kreditor, som ikke har krav på at *beholde* to skyldnere. Her er KL § 18's reale grunde ikke til stede. Eks.: TL § 39, stk. 1 jfr. Alm. Del p. 286.

